

OORDEEL OMBUDSCOMMISSIE

Verzoekers

De heer B. en mevrouw J., Almelo

Datum verzoek

Het schriftelijke verzoek van 10 december 2009 is op diezelfde datum ontvangen op het secretariaat van de Overijsselse ombudsman.

Betreft

Het verzoek tot onderzoek betreft de afdeling Vastgoed & Belastingen van de gemeente Almelo. Het verantwoordelijk bestuursorgaan in deze kwestie is het college van burgemeester en wethouders, hierna (ook) te noemen: de gemeente.

Procedure

Bij klachtenformulier, gedateerd 1 september 2009, dient verzoeker een klacht in bij de gemeente. Naar aanleiding daarvan vindt een gesprek tussen de gemeente en verzoeker plaats op 18 september 2009. Bij brief van 30 september 2009 volgt een reactie van de gemeente op de klacht. Op 10 december 2009 wenden verzoekers zich met hun klacht tot de Overijsselse ombudsman. Bij brief van 23 december 2009 laat de secretaris van de Overijsselse ombudsman verzoekers weten dat de Ombudscommissie heeft besloten een onderzoek in te stellen naar de klacht. Aan de gemeente wordt op die datum gevraagd om de relevante stukken te sturen. Deze stukken worden op 13 januari 2009 op het secretariaat ontvangen. De voor handen zijnde stukken geven de Ombudscommissie aanleiding voor het stellen van nadere vragen aan de gemeente. Dit gebeurt schriftelijk op 18 januari 2010. De reactie van de gemeente hierop is gedateerd 28 januari 2010. Per e-mail van 7 februari 2010 vraagt de Ombudscommissie nogmaals aanvullende informatie aan de gemeente. Het antwoord daarop volgt op 9 februari 2010.

Aard van de klacht

Verzoekers beklagen zich over de reden waarom de gemeente Almelo geen kwijtschelding heeft verleend van gemeentelijke belastingen en heffingen. Verder betreft hun klacht dat de gemeente de daarbij behorende berekening en concrete motivering, pas in latere instantie heeft geleverd.

Vereisten van behoorlijkheid

Het gevraagde onderzoek heeft betrekking op de volgende normen:

- Motivering;

- Actieve en adequate informatieverstrekking.

Ontvankelijkheid

De te onderzoeken gedraging (klacht) betreft de afwijzing in het beroep op een verzoek om kwijtschelding. Bij een kwijtscheldingsbesluit is er geen sprake van administratief beroep in de zin van de Algemene wet bestuursrecht (Awb), omdat de weg naar de rechter door de Invorderingswet bij onder andere kwijtschelding wordt uitgesloten. Tegen de uitspraak van het college van burgemeester en wethouders op het beroep staat dus verder geen beroepsmogelijkheid open bij de bestuursrechter. Daarom is er voor belanghebbenden de mogelijkheid zich te wenden tot een externe klachtvoorziening in de zin van hoofdstuk 9 van de Awb, waarbij een gemeente zich heeft aangesloten, in het onderhavige geval de Overijsselse Ombudsman.

Feiten

1. Verzoekers zijn samenwonende studenten die een gezamenlijk huishouding voeren. Volgens Berichten Studiefinanciering 2009, ontvangen zij ieder een toelage per maand van 500 euro.
2. Op 24 juli 2009 beschikt de gemeente afwijzend op het verzoek van verzoeker om kwijtschelding van gemeentelijke belastingen en heffingen. Als reden wordt vermeld "*dat u de voorliggende voorziening in het kader van de wet studiefinanciering niet volledig hebt benut*".
3. Op 4 augustus 2009 gaat verzoeker in beroep tegen de afwijzende beschikking van 24 juli 2009. Hij voert aan dat hij blijkbaar wordt geacht zijn maandelijkse lening te verhogen, wat haaks staat op berichten van de overheid om vooral verstandig te lenen en alleen als het echt niet anders kan. Hij wijst er daarbij op dat het inkomen een lening betreft die uiteindelijk moet worden afgelost. Hij geeft ook aan dat in voorgaande jaren wel vrijstelling is verleend door zowel gemeente Hengelo als Almelo en dat het inkomen er niet op vooruit is gegaan vergeleken met voorgaande jaren.
4. De beslissing van de gemeente daarop is gedateerd 28 augustus 2009. Het beroepschrift wordt afgewezen. Als reden wordt vermeld dat er niet de volledige mogelijkheden zijn benut die de wet op de studiefinanciering biedt. Was dit wel gebeurd "*dan was u in staat geweest de aanslag gemeentelijke belastingen te voldoen*".
5. Bij klachtbrief aan de gemeente van 1 september 2009 deelt verzoeker de gemeente mee dat een ambtenaar van de betrokken afdeling op zijn mededeling dat hij voorgaande jaren wel kwijtschelding kreeg en zijn inkomen minder is geworden, liet weten dat de berekening dit jaar was aangepast en dat was afgesproken de berekening niet vrij te geven. Verzoeker geeft in zijn klachtbrief aan dat hij de berekening wenst te zien.
6. Bij het gesprek dat plaatsvond naar aanleiding van de klachtbrief van 1 september 2009 waren, naast verzoeker, aanwezig de teamleider informatie & belastingen en twee medewerkers invordering. De brief van 30 september 2009 is een verslag van dit gesprek. Aangegeven wordt onder meer het volgende: "*U hebt uw verbazing geuit tegen het feit dat uw kwijtscheldingsverzoek en het beroep hiertegen voor het jaar 2009 zijn afgewezen. De reden van deze afwijzing, het niet volledig benutten van de mogelijkheden die de wet op de studiefinanciering u biedt, begrijpt u dan ook niet. Er is u in dit overleg meegedeeld dat de gemeente geen andere keus heeft dan de kwijtscheldingswet hierin te volgen. Wel begrijp ik uw mening hierin. (...) Tot slot is er gesproken over uw verdere actie. U bent van mening deze zaak voort te zetten bij de ombudsman, dat is uw goed recht en daar heb ik alle*

begrip voor. Ter ondersteuning vindt u de berekening en motivatie van uw afwijzing in de bijlage. (...)"

7. In die bijlage staat vermeld dat verzoekers ieder 500 euro studiefinanciering per maand ontvangen en dat de maximaal voor belastingschuldigen geldende normkosten van bestaan 1283, 86 euro bedragen. Toegevoegd wordt het volgende: *"Het inkomen ligt onder de normkosten van bestaan voor een echtpaar. Het normbudget voor levensonderhoud bedraagt echter 1441,16 euro. Afhankelijk van de uitgaven beschikken deze studenten waarschijnlijk over betalingscapaciteit. De studenten worden op een fictief hoger inkomen gesteld. Reden hiervoor is dat zij de voorliggende voorziening nog niet volledig benut hebben. De afwijsggrond is dan ook verwijtbaar gedrag (artikel 8, lid 1 onder a van de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990). Deze afwijsggrond kan alleen worden ingeroepen op het moment dat studenten de voorliggende voorziening niet volledig hebben benut. Indien deze studenten de voorliggende voorziening volledig benutten zal de afwijsggrond "het hebben van betalingscapaciteit " luiden.*
8. De brief van 18 januari 2010 waarin de Ombudscommissie vragen heeft gesteld aan de gemeente naar aanleiding van de klacht van verzoekers, is als bijlage 1 aan dit rapport gehecht.
9. Het antwoord van de gemeente, gedateerd 28 januari 2010, is als bijlage 2 aan dit rapport gehecht.
10. Bij e-mail van 7 februari 2010 verzocht de Ombudscommissie de gemeente om in te gaan op de kern van de vraag, inhoudende waar de verplichting op gebaseerd is voor studenten om optimaal bij te lenen. Verder verzocht de Commissie om het fictieve norminkomen van 1441,16 euro te verduidelijken en in te gaan op de vraag of de gemeente weet hoeveel studenten kunnen bijlenen.
11. De reactie van de gemeente van 9 februari 2010 hierop is als bijlage 3 aan dit rapport gehecht.

Reacties op het rapport van bevindingen

De hiervoor genoemde feiten en omstandigheden zijn als rapport van bevindingen aan verzoekers en de gemeente voorgelegd met de vraag of deze goed zijn weergegeven.

Verzoekers hebben niet inhoudelijk op het rapport gereageerd.

De gemeente heeft op 2 maart 2010 laten weten zich te kunnen vinden in het rapport van bevindingen.

Overwegingen

De richtlijnen voor het verlenen van kwijtschelding van belastingen zijn voor gemeenten dezelfde als voor de Rijksbelastingen en worden door het Rijk vastgesteld. De gemeenten mogen dus geen eigen voorwaarden of normen hanteren. Deze richtlijnen zijn zeer strak en in de Invorderingswet 1990, de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990 en de Leidraad Invorderingswet 1990 vastgelegd. Het is daarom niet mogelijk om bij de beoordeling bijzondere persoonlijke omstandigheden te betrekken die niet zijn opgenomen in de bestaande regelgeving.

Ook de Ombudscommissie is gehouden aan deze regelgeving en kan slechts beoordelen of de gemeente binnen deze richtlijnen een zorgvuldige afweging heeft gemaakt.

Motivering

Deze behoorlijkheidsnorm houdt in dat overheidshandelen feitelijk en logisch moet worden gedragen door een voor belanghebbenden kenbare motivering. Van een bestuursorgaan mag worden verwacht dat het zijn besluiten en handelen steeds goed motiveert, omdat het niet vrij is om naar eigen goeddunken of willekeur te handelen. Drie bouwstenen voor een goede motivering zijn: de relevante wettelijke voorschriften, de relevante feiten en belangen en een deugdelijke motivering. De motivering moet toegesneden zijn op het individuele concrete geval: een standaardmotivering is in het algemeen dus niet voldoende.

In het geval van verzoekers constateert de Ombudscommissie dat de afwijzende beschikking van 24 juli 2009 op het verzoek om kwijtschelding als reden behelst dat de voorliggende voorziening in het kader van de wet studiefinanciering niet volledig is benut en dat het dus aan verzoekers zelf te wijten is dat de vordering niet kan worden voldaan. De uitspraak op het beroepsschrift bevat dezelfde zinsneden. Concrete berekening en toelichting worden bij de brief van de gemeente van 30 september 2009 geleverd.

De afwijzingsgrond, zo is de Ombudscommissie uit onderzoek gebleken, is in overeenstemming met de richtlijnen. Het verzoek om kwijtschelding is derhalve zorgvuldig gewogen, ook al is het feit dat het bij te lenen geld terugbetaald moet worden en dat het meer moeten lenen haaks staat op het principe om verstandig te lenen, voor het gevoel van verzoekers niet rechtvaardig.

Actieve en adequate informatieverstrekking

Wat de norm van actieve en adequate informatieverstrekking betreft, overweegt de Ombudscommissie dat het in de rede had gelegen dat de gemeente al bij de eerste afwijzende reactie van 24 juli 2009 een concrete berekening en toelichting, zoals deze bij de brief van 30 september 2009 zijn verstrekt, had bijgevoegd. Nu die toelichting en berekening - weliswaar in een latere fase maar - alsnog is gegeven, ziet de Ombudscommissie geen reden om de gemeente onzorgvuldigheid te verwijten. Wel geeft zij de gemeente in overweging om in toekomstige soortgelijke gevallen afwijzende beschikkingen meteen al te voorzien van een berekening en toelichting.

Oordeel

De Ombudscommissie spreekt als haar oordeel uit

- dat de gemeente behoorlijk heeft gehandeld waar het betreft de motivering van de beslissing inzake het verzoek om kwijtschelding en waar het betreft de informatieverstrekking omtrent die beslissing.

Aldus vastgesteld door de Overijsselse
Ombudscommissie op 31 maart 2010.

Mr. A. Lunenburg

mw. mr. A.D. van Zeben

mw. mr. drs. G. Edelenbos